

Doplňujúca úloha k téme 2.8 Hustota plynov (Lapitková et al., 2010, s. 103)**Úloha:**

Urč hustotu vzduchu a propán-butánu.

Pomôcky: žiacka vákuová súprava (obr. 1), váhy s presnosťou 0,001 g, veľká nádoba s vodou hlboká aspoň 15 cm, odmerný valec (250 ml), nádoba s plynom do zapalovačov (propán-butánom), kadička.

Obr. 1 Žiacka vákuová súprava – zvon, hadičky s jednocestnými ventilmi, striekačka

Postup:

1. Vyslov svoj predpoklad o hustote vzduchu a hustote propán-butánu.

Hustota vzduchu je menšia / väčšia / rovná ako hustota propán-butánu. (Podčiarkni.)

Hustota vzduchu je _____ $\frac{kg}{m^3}$.

Hustota propán-butánu je _____ $\frac{kg}{m^3}$.

2. Urč hmotnosť uzavretého zvonu so vzduchom s jednou hadičkou.

Hmotnosť uzavretého zvonu so vzduchom je $m_{v1} =$ _____ g.

3. Pomocou striekačky odsaj časť vzduchu zo zvonu a urč opäť hmotnosť zvonu (nechaj zasa pripevnenú len jednu časť hadičky, ako pri predchádzajúcom meraní).

Hmotnosť uzavretého zvonu so zvyšným vzduchom je $m_{v2} =$ _____ g.

4. Urč hmotnosť vysatého vzduchu. Odpočítaj hmotnosť zvonu so zvyškami vzduchu (po odsatí vzduchu) od hmotnosti zvonu so vzduchom (na začiatku merania).

Hmotnosť vysatého vzduchu je $m_v = m_{v1} - m_{v2} =$ _____ g.

5. Ponor zvon do vody tak, aby otvor s hadičkou bol tesne pod hladinou. Opatrne vytiahni hadičku zo zvonu a nechaj, nech voda voľne vteká do zvonu. Dávaj pozor, aby bol otvor stále pod hladinou, aby sa do zvonu nedostal vzduch. Ak už voda nenateká, zvon vyber z vody (obr. 2).

Obr. 2 Nasávanie vody do zvona vývevy

6. Vodu zo zvona opatrne prelej do odmerného valca a urči jej objem. Je to objem vysatého vzduchu.

Objem vysatého vzduchu je $V_v = \underline{\hspace{2cm}}$ ml.

7. Vypočítaj hustotu vzduchu v $\frac{g}{cm^3}$ a potom premeň na $\frac{kg}{m^3}$.

Hustota vzduchu je $\rho_v = \underline{\hspace{2cm}}$ $\frac{g}{cm^3}$.

Hustota vzduchu je $\rho_v = \underline{\hspace{2cm}}$ $\frac{kg}{m^3}$.

8. Meranie opakuj pre propán-bután. Propán-bután vypusti z nádoby so zapaľovačom do kadičky a opatrne ho prelej do zvona. Zvon uzavri a na konci hadičky pridrž prst, aby plyn neunikal. Hadičku pusti len na čas potrebný na určenie hmotnosti. Ďalej postupuj rovnako ako v prípade určovania hustoty vzduchu. Všetky namerané hodnoty si zaznamenaj.

Hmotnosť uzavretého zvonu s propán-butánom je $m_{PB1} = \underline{\hspace{2cm}}$ g.

Hmotnosť uzavretého zvonu so zvyšným propán-butánom je $m_{PB2} = \underline{\hspace{2cm}}$ g.

Hmotnosť vysatého propán-butánu je $m_{PB} = m_{PB1} - m_{PB2} = \underline{\hspace{2cm}}$ g.

Objem vysatého propán-butánu je $V_{PB} = \underline{\hspace{2cm}}$ ml.

Hustota propán-butánu je $\rho_v = \underline{\hspace{2cm}}$ $\frac{g}{cm^3}$.

Hustota propán-butánu je $\rho_{PB} = \underline{\hspace{2cm}}$ $\frac{kg}{m^3}$.

Odpovedz:

1. Porovnaj hodnoty hustoty, ktoré si vypočítal, so svojimi predpokladmi.

-
-
2. *Porovnaj hodnoty hustoty, ktoré si vypočítal s hodnotami v tabuľkách. Ako si vysvetlíš prípadné rozdiely?*

-
-
3. *Porovnaj svoje hodnoty hustoty s hodnotami ostatných spolužiakov. Vypočítajte priemernú hodnotu hustoty vzduchu a propán-butánu.*

-
-
4. *Ako si vysvetlíš, že objem vody v odmernom valci udáva objem vysatého plynu?*
-
-

Zoznam bibliografických odkazov

LAPITKOVÁ, V. et al. 2010. *Fyzika pre 6.ročník základnej školy a 1. ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. Bratislava: Expol Pedagogika, s.r.o, 2010, 112 s. ISBN 978-80-8091-173-7.